СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 126. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 30-го червня 1944. No. 126. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, June 30, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДЮЇ РЕПУБЛИКАНСЬКИМ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА — БРИКЕР ЙОГО ЗАСТУПНИКОМ

ШІКАГО. — Серед небувалої на політичних конвенціях однозгідности дістав в середу 28. червня на ранішнім засіданню републиканської краєвої конвенції номінацію на кандидата на президента Злучених Держав нюйорський ґубернатор Тамес Е. Дюї 1056 голосами ,а ґубернатор стейту Огайо, Джан В. Брикер, дістав номінацію на кандидата на віцепрезидента 1057 голосами. Дюїя номінував ґубернатор з Небраски Двайт Ґрисволд ,а Брикера ґубернатор з Пенсилвенії Едвард Мартин.

Кандидатська промова Дюїя.

Повідомлений телеграфічно про свою номінацію, ґубернатор Дюї вибрався літаком з міста Олбені до Шікаґа і тут стрінуло його 25,000 лютей в стадіюм ,де відбувалася конвенція. На вечернім засіданню конвенції ,після овації в честь Дюїя, предсідник конвенції Джозеф В. Мартин проголосив: „Оце мій привилей представити вам будучого президента Злучених Держав". Ледви скінчив предсідник оцю формулку, як зірвалася нова буря оплесків, гамір голосів, переразливий свист і звук малих дзвінків, але Дюї перервав цей гамір і почав свою кандидатську промову, якою приняв кандидатуру.

Він взивав своїх однодумців до рішальної боротьби „за прогнання перетомленої й сварливої адміністрації, яка правила у Вашинґтоні 11 літ". Дальше заявив ,що „військове ведення війни мусить бути виключене з передвиборчої кампанії", та що загалом военна команда не повинна входити в політичні розрахунки. Віддав високе признання за дотеперішнє ведення війни ґенералові Маршалові й адміралові Кінґові й заповів, що зміна в адміністрації в січню не принесе зміни в команді.

Коли прийде зміна в адміністрації ,вона „мусить принести кінець правлінню одної людини", — продовжав Дюї. Дальше обіцяв, що після 20 січня 1945. року ,коли прийде до створення нового кабінету, то до нього „ввійдуть найспосібніші чоловіки й жінки, яких лише можна буде підшукати в Америці". Він висловився теж, що „ніяка мирова організація не може бути довготривала, „коли її введеться підступом або крадьки". Він згадав також, що є обовязком Америки виграти мир так, як виграти війну. Вкінци Дюї пригадав ,що такі засади приняли републиканські провідники на нарадах на острові Макінак. — Виголосивши першу кандидатську промову, Дюї висловив радість, що матиме за товариша при виборах такого визначного державного мужа, як ґубернатора Брикера.

ДЕМОКРАТИ РАДІ З ВИБОРУ ДЮЇЯ

ВАШИНҐТОН. — Тутешні демократичні провідники радо повитали вибір ґубернатора Дюїя кандидатом на президента з рамени Републиканської Партії тому, що вони переконані, що президент Рузвелт, коли стане кандидатом Демократичної Партії, переможе легко Дюїя при виборах. Предсідник Краєвого Демократичного Комітету Роберт Е. Ганеґан висловився, що на трьох останніх краєвих конвенціях републиканці приняли тусаму плятформу і за кожним разом вони програли. Тому програють вони з цею самою продрамою й тепер. Про Дюїя сказав Ганеґан ,що він „недосвідчений новик в краєвих і міжнародних справах".

Зате сенатор Джеймс Дж. Дейвис з Пенсилвенії, член Републиканської Партії, сказав ,що „Там Дюї буде кандидатом, якого всі американці з гордощами вишлють до Білого Дому".

ПРОДАЖ ВОЄННИХ БОНДІВ ДОСЯГАЄ 60 ВІДСОТКІВ

НЮ ЙОРК. — Місто й стейт Ню Йорк перевишили окремо суму одного біліона долярів у кампанії за продаж воєнних бондів Пятої Позички. З міста зібрано до кінця минулого втірка $1,046,552,432, а зі стейту $1,241,300,000. — З Вашинґтону наспіли вісти ,що загальна сума на яку продано державних бондів Пятої Позички у всіх стейтах, досягла висоти $9,374,000,000, а це значить 59 відсотків усієї наміченої суми 16 біліонів.

ПРИВЕРТАЮТЬ ПАЙКУВАННЯ МЯСА

ВАШИНҐТОН. — Від 3. травня до 2. липня звільнено мешканців Злучених Держав від пайкування мяса. В неділю кінчиться оце „свято" ,бо Бюро Адміністрації Цін привертає поновно обовязок пайкування мяса. Зміна прийшла несподівано таксамо, як було несподіванкою часове знесення пайкування мяса. Всетаки підліші сорти баранини та інших родів мяса можна буде дістати без пайків.

Французьке золото проволікає признання Де Ґола

ВАШИНҐТОН. — Тут панує переконання, що французьке золото, яке опинилося в руках американського уряду після німецької перемоги над Францією проволікає признання нового французького уряду під проводом ген. де Ґола збоку Злучених Держав. До цього золота мав би претенсію Французький Комітет Національного Визволення, колиб його признали Злучені Держави правним урядом Франції. Французьке золото, переховане в Злучених Державах, досягає суми цілого біліона долярів. — Кільки саме золота з французької скарбниці вдалося вивезти за границю перед німецькою інвазією, не можна докладно ствердити. Одначе здогадуються, що з резерви в Банку Франції вивезено кораблями до Північної Африки та на остров Мартиніку золота вартости два біліони долярів.

Коли німці заняли европейські держави, тоді уряд Злучених Держав заморозив фонди нападених держав і банки могли видавати ці гроші лише за спеціяльним дозволом департаменту скарбу. Таким чином і французькі гроші або заморожено, або перевезено просто до скарбниці золота Злучених Держав. Крім цього золото, переховане на острові Мартиніці перевезено теж до Злучених Держав, коли цей остров попав під управу Америки.

ПОМЕР БУВШИЙ ЧЕСЬКИЙ ПРЕМІЄР ГОДЗА

КЛІРВОТЕР (Флорида). — В тутешнім шпиталі помер колишній премієр Чехословаччини д-р Мілян Годза після невдачної операції. Він прибув до Злучених Держав перед 3 місяцями. Він хорував через 3 роки і покінчив 66 літ життя.

Годза був з роду словаком, перебув переслідування за часів мадярського режіму в Австро-угорській монархії, а коли розпалася ця держава і на її руїнах створено інші держави, між іншими Чехословаччину в 1918 році, Годза став чехословацьким послом в Будапешті, опісля міністром рільництва в своїй державі, а 1935 р. премієром. Коли розпалася Чехословакія під ударом націстів і створено окремо словацьку державу під опікою Німеччини, Годза мусів утікати із свого краю до Лондону і тут ввійшов у склад нового чехословацького кабінету як віцепремієр в грудні 1940 р. При реорганізації кабінету 1941, він остався лише членом Чехословацької Державної Ради.

Націсти перебирають контролю в Фінляндії

СТОКҐОЛЬМ. — З Фінляндії просякають через границю вісти про методи, яких німці вжили в Фінляндії для захоплення контролі над фінським урядом.

Замах на уряд зроблено тут дещо інакше, ніж це німці робили в інших краях. Зроблено це покищо без ніяких перемін в уряді, просто заставивши теперішний уряд зірвати мирові переговори з Росією та проголосити дальше ведення війни по стороні Німеччини. Одначе, незадовго певно піде під німецьким приказом чистка демократичних елементів з уряду; в першу чергу викинуть соціял-демократів, котрих місця певно займуть фінські фашисти й квіслінґісти.

Цей переворот у політиці фінськгоо уряду доконано простим способом, через привезення з Естонії до столиці Фінляндії більшого числа нібито німецьких , а на ділі естонських і лотиських військ. Ці війська мають нібито охороняти фінський уряд перед забуренням населення, а на ділі заставляти уряд робити волю німців.

Тимчасом з Фінляндії вже втікають фінці, відомі зо своїх звязків з Америкою й Британією; вони задумують створити поза границею Фінляндії „вільний фінський комітет" для проголошення політики, противної політиці фінського уряду.

ПАТРІОТИ РОЗСТРІЛЯЛИ ПЕТЕНОВОГО МІНІСТРА

ЛОНДОН. — Як подало німецьке радіо, до париського мешкання Філіпа Анріота, міністра уряду в Віші та невмолимого противника руху спротиву німцям, ввійшли французькі партизани, перебрані за міліціонерів і поліцаїв, та 9 кулями вбили його на місці. Берлін приписує замах впливам з Лондону; французький Комітет Національного Визволення цього не перечить.

ІДЕН ПРОТИ ВІДКЛИКУ ДО ПАПИ В СПРАВІ „РОБОТІВ"

ЛОНДОН. — Брітійський секретар заграничних справ Іден осудив у своїй промові в британськім парляменті заходи деяких британців віднестися до папи зо закликом виступити з осудом німецької нової зброї, так званих „роботів".

Іден заявив теж, що німці далі час від часу бомбардують „роботами" південну Англію та що британці роблять поступ у боротьбі проти цеї зброї.

НОВИЙ МАСОВИЙ МОРД У ЧЕХІЇ?

Британська радіова корпорація подала вістку, що Ґестапо арештувало 400 чехів, усе населення мужеське 4 сіл, котрі Ґестапо називає центром чеського спротиву проти німців. У Британії побоюються, що німці знову перебють усіх арештованих, як це було в випадку села Лідіце.

ТЕПЕР НАРЕШТІ ТАК, ЯК МАЛО БУТИ. Ерні Пайл, відомий воєнний кореспондент ґазетнього синдикату Скрипса-Говарда, недавно описував отсю сцену, якто воєнний фотограф Берт Брандт, здіймаючи цю сцену з привитання американського вояка посадником французького міста Баґневілю, заставив посадника йти два рази до вояка з усміхом і простягнутою рукою, бо перший раз він не зробив такого усміху, якого, на думку фотографа, було треба для цеї сцени. Приглядаючися сцені мешканці видно приняли сцену як добрий жарт..

БРИТІЙСЬКІ ПОВЗИ ОСАДЖУЮТЬ КАЕН

НАЙВИЩА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Британці обвели залізний перстень з повзів і війська зпівночі, заходу й сходу довкола нормандського міста Каену, що являється немовби завісою німецької боєвої лінії в північній Франції. Британці перейшли ріку Одон і підсунулися до Мальто ,що лежить три чверти милі від Каену.

Німці бються завзято ,але безуспішно, в очайдушних зусиллях здержати аліянтський наступ. Німецьке радіо в Парижі сказало, що американські війська почали нову атаку в напрямі Сан Льо.

Американські команданти описують події дня після добуття Шербурґа як одну величанську битву. Про її величину свідчить факт, що за одну добу розбито 25 німецьких повзів.

Тимчасом американські війська далі очищували півостров Шербурґ з останків ворожих військ. Вони заняли сильно ушкоджений летунський майдан у Моперті та стали підготовляти його для свого вжитку.

КОШТИ НОРМАНДСЬКОЇ ІНВАЗІЇ

Головна кватира аліянтських інвазійних військ обчисляє ,що американські війська в Нормандії втратили підчас інвазії 24,162 людей, а всі аліянтські війська 40,549. В американських утратах є: 3,082 вбитих, 13,121 ранених і 7,959 пропавших.

Виходить, що американські втрати в порівнанню з англійськими й канадійськими є дуже високі. Пояснюють це тим, що німці спеціяльно сильно били по першій хвилі інвазії, зложеній з американських військ.

АЛІЯНТСЬКІ РЕЙДИ ПО ВСІЙ ЕВРОПІ

ЛОНДОН. — Уже цілу другу добу від переміни погоди били аліянтські літаки по різних ворожих позиціях по всій просто Европі. Вилітали вони з усіх можливих баз: у Британії, Італії й Росії.

Американські літаки ,що вилетіли були з російської бази та бомбардували нафтові склади в галицькім місті Дрогобичі,осіли потім в Італії. Коло 250 важких американських бомбовиків бомбардувало рафінерії нафти під Букарештом, у Румунії, залізницю між Пльоєшті й Букарештом та націстичний летунський майдан у Карловій, у Болгарії.

Американські літаки з Британії били по Ляоні, у Франції, та Сарбрікені ,в Німеччині. Британські літаки бомбардували округу Па-де-Калє, де є бази для висилки „роботів" ,та залізничі двірці в північній Франції. Летничі розвіди ствердили поважні ушкодження залізниць в околиці Парижа.

ПОСТУП АЛІЯНТІВ В ІТАЛІЇ

РИМ. — Війська пятої аліянтської армії вже находяться на віддалі 30 миль від важного мілітарно міста Леґгорну, а восьма армія на адрійськім боці підсунулася на віддаль 25 миль до порту Анкони.

НІМЦІ НЕ ВДЕРЖУЮТЬ „ЛІНІЇ БАТЬКІВЩИНИ"

ЛОНДОН. — Німецькі невдачі в Росії зростають з кожним днем. У середу червона армія заняла дальшу сотку місцевостей в окрузі Лепеля ,перейшла Дніпро на просторі 75 миль та заняла 400 місцевостей в інших околицях. Вона закріпила свої лінії довкола Бобруйська.

Червона армія поробила теж поважні поступи на фінському фронті.

АМЕРИКАНЦІ НА САЙПАНІ ОБХОДЯТЬ ВОРОГА

ПЕРЛ ГАРБОР. — Американські війська на острові Сайпані поробили красні поступи. На східному побережжю острова американські маринарі й вояки посунулися на віддаль двох миль до рога Каґмена, чим загрозили ворожому крилови. Вони теж перейшли поза оселі Доней й Гашіґору на західному побережжю.

ЯПОНЦІ ДОНОСЯТЬ ПРО АТАКУ НА ҐВАМ

Японське радіо в Токіо подавало в середу вістку, що 60 до 100 американських літаків ударило в вівторок по Ґвамі. Як усе ,так і цим разом, радіо подало, що японці відбили атаку. Японська радіова пропаганда по англійськи каже, що й бої на Сайпані ведуться корисно для японців..

КИТАЙЦІ ДАЛІ НАПИРАЮТЬ У БУРМІ

КЕНДІ (Сейлон). — Користаючи зо заняття Моґонґу, японської бази в Бурмі, китайські війська посунулися скоро далі внапрямі Міткіни та заняли Намті. Коло Міткіни аліянтькі війська заняли кращі позиції.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ АРМІЮ ЗА НЕЧИННІСТЬ

ЧУНКІНҐ. — Міністер інформації в уряді Кай-Шека заявив ,що китайська комуністична армія зіґнорувала приказ Кай-Шека ,головного команданта збройних сил, воювати з японцями. Кай-Шек приказав комуністичним військам, що контролюють провінцію Шансі ,почати диверзійну кампанію, а комуністичні війська приказу не послухали.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТІ САМІ ІДЕАЛИ?

Нюйорський польський часопис „Нови Свят" подає на першій сторінці в спеціяльній „скриночці" текст телеґрами, що її вислав польський міністер Залєскі від Рачкевіча, президента польського уряду в Лондоні, до видавця цеї ґазети як президента „Координаційного Комітету Польських Товариств на Сході" за телеґраму заряду зїзду польських орґанізацій на Сході. Цею телеґрамою дякує польський президент польському іміґрантському зїздові в Америці за те, що цей пообіцяв працювати для відбудови польської держави, а при тому приймає з радістю заяву польського зїзду, що в цій війні Польща воює по тій самій стороні й за ті самі ідеали, що велика американська демократія.

Цим останнім висловом польський президент на вигнанню ударив немовби молотком цьвях по головці. Справді успіх польських заходів, так офіціяльних, як і іміґрантських, залежить власне від цього, чи Польща й Америка воюють у цій війні за ті самі ідеали. Як знаємо польський зїзд у Бофало підсував думку, що ідеали Польщі й Америки такі самі. Польська пропаґанда, що розвинулася з цього зїзду, підчеркує вже з криком, що Америка воює за ті самі ідеали, що Польща. Тепер це саме ще підтверджує манівцями польський президент. Якби справді так було, якби ідеали Америки сходилися з ідеалами Польщі, то Польща справді могла би ждати великої помочі від Америки.

Та чи є справді так? Під справою відбудови польської держави розуміється тепер властиво справу східних провінцій польської держави сперед війни, провінцій у своїм етноґрафічнім складі непольських. До того ці провінції були загарбані війною, проти виразного бажання більшости корінного населення. Нема сумніву отже, що загарбання й держання цих країв було нарушенням ідеалів американської демократії. Тільки фальшива демократія може дурити себе, що загарбання цих країв і удержання їх при Польщі годиться з демократією. Демократією може зватись тільки дання виразу волі населення спірних країв.

Америка ніде не заявилася, що вона стоїть за таке фалшиве розуміння демократії, за яке стояв польський конґрес у Бофало, за яке стоять польські ґазети в Америці й за яке заявляється тепер польський президент у Лондоні. Через те й заява американських поляків польському урядови в Лондоні, що Америка стоїть за таку саму демократію, за яку стоїть польський уряд у Лондоні, є неуправнена заява. Не обовязує вона ні американського уряду ні американського громадянства. Це останнє зрештою підчас бофаловського конґресу устами американської преси сказало недвозначно, що воно не тільки не признає ідеалів, за які збирається воювати польська іміґрація зорґанізованим способом, але навіть не признає польській іміґрації права говорити в польських справах, виходячи не з американського, а з польського становища.

Коли польський президент у Лондоні тішиться акцією американських поляків, то він видно тішиться пустою миляною банькою.

Урядова контроля робучої сили

Воєнні обставини, а з ними брак робучих сил у воєнній промисловости, як і в т. зв. есенціональних, довели до того, що сам уряд мусів взятися за способи контролі робучих сил у цілому краю. Отсе з **днем 1. липня** зачне діяти ось така урядова контроля робучих силі, що буде займатись розділом робіт і приділюванням робітників до певних робіт. Отсеї проблеми ще не можна якслід розяснити, бо щойно початок і ще нема точно вироблених правил. Тому саме уряд відсилає заінтересованих тою проблемою до Федерального Бюра Посередництва Праці (Юнайтед Стейтс Емплоймент Офис) за точнішими інформаціями. З нашого боку хочемо подати тільки загальні інформації про ту важну справу.

Система назначування — Referral System.

Досі можна було розвідати, що приділювання робітників до праці буде відбуватися по округах. В кожній окружній Воєнній Комісії Робучої Сили („Вор Менпавер Комишен") будуть установлені інші правила на основі загальних правил, складених директором Воєнної Комісії Робучої Сили Полом МекНатом. Ці правила обняті під короткою назвою „програма назначування" — „referral program". З цього вийде таке, що підприємства, які мають фабрики в різних стейтах та околицях, не будуть мати свого одноцільного правильника для принимання робітників, але мусять приноровитися до правил кожної округи, в якій їх фабрика побудована. Ці правила розроблені щойно в деяких околицях, а в деяких вони щойно загально начеркнені окружним бюром Комісії Робучої Сили.

З огляду, що місцеві федеральні бюра Посередництва Праці будуть мати завдання приділювати робітників до різних робіт, робітник не буде мати іншого вибору, як зголоситися і зареєструватися в місцевім федеральнім бюрі, хіба що місцеве бюро призначить якусь іншу агенцію до принимання таких зголошень.

З другого боку, коли підприємство потребує робітника, воно мусітиме голоситися теж до місцевого бюра Посередництво Праці за робітником.

В засаді ці правила будуть відноситися головно до хлопців, що покінчать 17. рік життя, хоч напр. у Вашинґтоні реєструють теж і дівчат. Таксаме вже намічено в стейтах Іліной, Висканзин та Індіяна і там мають голоситися до бюр Посередництва Праці як мужчин так і женщин.

Шукайте роботи в Юнайтед Стейтс Емплоймент Офис-і.

Ціль програми назначення зовсім проста: Робітників будуть висилати до воєнних фабрик в такі околиці, де замітна недостача робучої сили. Це бюро матиме контролю не лише над безробітними, але теж і над фабриками, які потребують робітників. У 184 округах, де вже панує недостача робітників, буде назначена найвища квота робітників, тобто згори назначене число робітників у кожній фабриці на підставі запотребування. Це буде подібне до границь назначування ціни на продукти — „прайз сілінґс". Понад цю границю підприємець не буде міг найти робітника. Коли бюро Посередництва Праці буде втримувати списи робітників, які потребують заняття, то воно буде неначе бюром виміни подажу й запотребування робітника.

Виринає питання, чи місцеві бюра дадуть собі раду з такими зголошеннями. Появилася думка, щоб у таких осередках, як Дітройт, Шікаґо або Ню Йорк „позичити" услуги інших бюр до такої праці. У цих середовищах існують великі салі робітничих юній, отже в них можуть бути приміщені аґенції посередництва праці, або навіть і в бюрах самих підприємств. Розуміється, що це складна проблема, бо тоді вийде, що самий підприємець наймає собі робітників і обходить закон про конечність реєстрації робітників, але це вже буде внутрішна справа до поладнання між федеральним урядом і підприємствами. Коли яке підприємство або юнія хоче мати в своїм льокалі бюро посередництва праці, має внести аплікацію до 15. липня 1944 до окружного бюра Комісії Робучої Сили.

Місто й околиця Ню Йорку не буде мати великих трудношів просто тому, що тут ще не слідно справжньої недостачі робучої сили. До нюйорської округи належать теж повіти Вестчестер, Ракленд, Несо, й Суфолк. Інші повіти, на північ від Ню Йорку аж до Бофало, будуть творити окрему округу бо там справді відчувається недостача робітників. Що правда, місто Ню Йорк або Шікаґо ще не готові на таку виміну робучої сили, але Філядельфія, Синсинаті, Клівленд і Бостон вже на це готові.

Щодо способу заняття для робітників знаменний є вислів голови бюра Комісії Робучої Сили Леона Коваля в Бостоні, котрий сказав таке: „Я буду дуже вирозумілий при розділюванню праці, але я буду впертий на одній точці а це: Коли якийсь робітник зажадає щоб я переніс його з воєнної продукції до невоєнного промислу, я йому відмовлю".

Це вказує, для яких цілей вводиться в життя контролю робучої сили. Одначе, коли вже плян буде вповні наладнаний, можна буде надіятися, що й правила злагіднюють і що зчасом і підприємці, які не займаються воєнною продукцією, будуть могли дістати робітників з бюр, що стоять під контролею Воєнної Комісії Робучої Сили.

Микола Чубатий.

Дві Ліґи Націй та боротьба за кращий повоєнний світ

II.

Один світ з надвладою та свобідною людиною.

В результаті 20-літньої діяльности поверсальского світа, веденого Ліґою Націй, вибухла друга світова війна, ще страшніша від першої. Свободолюбні народи стали пошукувати нового, кращого порядку для світа ніж того, що був досі під проводом Ліґи Націй. Стали думати над тим, щоб забезпечити тривалий мир та усунути насилля над людиною нерідко збоку таки влади власної держави.

Пляни кращого повоєнного світа зродилися передовсім в Америці; авторами його були американці різних політичних світоглядів як през. Рузвелт, віцепрезидент Валас, Вендел Вилке, бувший президент Гувер та ґубернатор Мінесоти Стасен. Всі вони годяться у цім, що повоєнний світ повинен бути кращим від передвоєнного. Кращим він буде тоді, коли кожна людина на світі буде мати забепечену свободу віри і переконань, свободу слова, свободу від марева голоду та свободу від страху, що вона не буде без причини арештована та без суду карана, а то й страчена, як це практикується в країнах диктатур. Це чотири відомі свободи през. Рузвелта.

Щоб такий кращий світ свобідної та ситої людини забезпечити, конечно потреба зірвати раз з поглядом, що держава є суверенна та може зі своїми підданими робити що хоче, як зі стадом давних рабів. Держава, що нарушує чотири свободи,супроти своїх горожан, мусить погодитися з тим, що навіть у її внутрішні справи вмішався хтось та стане в обороні гнаних та голодних. Очевидно це означає обмеження суверенної влади, але без того не може бути кращого світа, тільки дальше світ гнету та неволі.

Пильнувати, щоб чотири свободи по всему світі були шанувані, мусить якась міжнародна надвлада, що стоялаб понад всіми державами. Отже не давна Ліґа Націй, легких до розсварення представників держав, але правдива влада, щось подібне як в Америці федеральна влада над стейтовими урядами, хоч певно та влада не булаб така велика. Наддержавна влада малаб пильнувати тільки двох річей: свободи людини та міжнародного мира. Ця влада не поступалаб самовільно, але по присуду міжнародного суду. Ця влада малаб свою армію, передовсім сильне летунство, яка виконувалаб присуди міжнародного суду, якщо засуджений добровільно не хотів би підчинитися присудови.

Немає двох думок, що це був би ідеальний лад на світі, бо був би збережений мир та свобода; нічого більше не треба людству до щастя та поступу. Тоді автоматично всі народи світа сталиб вільними; свободу дісталаб також Україна та Індія, нині дві найважніші нерозвязані проблеми міжнародного життя. Перешкодою до сповнення того щасливого ладу на світі все були і будуть завойовницькі держави, що жиють соками інших народів. Актуально за наших часів такими засадничими противниками нового кращого ладу на світі, опертого на волі людини, стали диктаторські країни фашистівської та комуністичної диктатури. Для них небажана якась наддержавна контроля, що гамувалаб їх нелюдське поступовання зі своїми горожанами та сусідними народами. Такими державами наших часів в першу чергу була Німеччина, Італія, Японія та Советська Росія.

На початку теперішної війни так якось зложилося, що всі ці диктаторські держави найшлися по противній стороні боєвого фронту з демократичними державами світа або були тихими союзниками противників демократичного світа. Знищення цеї диктаторської ґрупи держав могло зробити світ щасливішим та кращим.

Тому в перших роках війни широко говорилося про кращий світ свобідної людини та про світову надвладу.

Друга Ліґа Націй.

Від того часу міжнародне положення змінилося. Диктатори посварилися, Німеччина напала на Совети. Ось таким чином диктаторська советська Росія стала спершу тільки воєнним союзником, а тепер вже й партнером до порядкування повоєнного світа. Не диво проте, що сам британський премієр Чорчил сказав не так давно, що війна зачинає тратити свій ідеольоґічний характер. Треба отже йти на уступства комуністичній диктатурі. Першим уступством, як виглядає, є мовчанка про потребу переводити чотири свободи по цілому світі.Ось ті свободи дуже важні, бо завойовання Сталіном нових, досі незалежних націй, напевно принесе нову филю терору, серед якого й мови не може бути хочби й про одну із чотирьох свобід. Того треба надіятись, бо так досі було в Україні.

Другим уступством в сторону советської диктатури булоб занехання пляну про якусь наддержавну владу з виконною владою та з власною армією. А на таке заноситься. Значить, що повернув наново плян Другої Ліґи Націй, про що недавно говорили премієр Чорчил та през. Рузвелт. Повоєнного порядку, створеного по перемозі над Німеччиною та Японією, має стерегти нова Ліґа Націй. Вона ще більше стає ліґою націй, себто держав, а не ліґою народів. По перше зі засад міжнародного ладу усунули основу міжнародної моралі, право про самоозначення народів. Дальше нові народи проти власної волі дісталися під панування Росії. І ще нові дістануться під позором приязних для Советів урядів. Повернути має так само давна асамблея преставників всіх держав зєдинених в Лізі. В Раді Ліґи Націй рішальним чинником мають стати чотири держави — Америка, Британія, Росія та Китай. Вони мають берегти тільки мира та безпеки, бо берегти свободи людини на світі вони не всилі, бо збережена повна суверенність кожної держави, яка на це не буде позволяти. Кожна держава буде як досі паном життя та смерти над своїми громадянами й то не тільки над поодинокими громадянами, але теж над народами завойованими в звязку з теперішною війною.

Нова Ліґа Націй буде мати при собі міжнародний суд, але він буде вирішувати тільки справи конфліктів поміж державами. Виходилоб, що скарга поневоленого народу не буде могла йти на той суд навіть так, як досі могли йти скарги до Ліґи Націй збоку меншин в тих державах, що підписали трактати про охорону національних меншин.

Рада Ліґи Націй не буде розпоряджати ніякою власною військовою силою, але тільки кожна із чотирьох великих держав буде удержувати збройні сили і як западе рішення суду, то кожна має частину своїх сил дати до розпорядимости Ради Ліґи Націй. Річ природна, це можливе тільки тоді, коли кожна держава схоче поперти присуд міжнародного суду. Колиж один із великої чвірки буде вважати, що такий присуд менше корисний для його інтересів, то не дасть своєї армії. Новий плян приймає засаду, що панувати буде гармонія та згода

ОЛ. ЛУГОВИЙ.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю"

4)

Не раз уже бачило село подібні сцени за час довголітньої неволі. Так колись з жінками й дітьми збиралися до втечі перед монгольськими ордами, — так само під покровом ночі, кидаючи на ворожу поталу дорібок, збирались селяни шукати вільних, безпанських земель, — так вибиралися очайдухи у далеку Січ Запорізьку, присягаючи страшну цімсту жорстоким польським магнатам, — так було в часі Згону, гайдамацьких повстань, — так втікали нераз у світ за очи і від братньої руки „христолюбивого православного воїнства". Сцени не нові... І доки ще вони будуть повтарятися?...

Мужчини тягалися похнюпивши голови, інші розважали плачучих жінок, дехто посміхався, сміхом, мабуть, бажаючи закрити журбу і душевний неспокій перед невідомим майбутнім... На одному возі парубок успокоює плачучу матір:

— Та годі, вам, мамо... Люди дивляться. Яж не вмираю ще, а ви так побиваєтесь...

— Нехай дивляться, синочку — здержуючи ридання говорить мати. А далі знову заводить:

— На ко-о-го-ож ти мене зіставляєш?... Хтож мене, мій синочку, поховає-є... Божеж ти мій, Боже-є!...

Збоку старої стоїть молодиця й також хлипає.

— Таж твого Грицька ще не беруть, чогож тобі плакати? — питаються молодиці з сусіднього воза.

— Ой, голубоньки, — старої шкода... Вонаж зістається сама...

На іншому возі двоє діточок упадають коло батька:

— Не їдь, тату. Нащо тобі здалася та війна?... Ми не хочемо, щоб ти їхав від нас — плачучи говорять. — У нас в зимі хліба не буде...

— Вас цар буде кормити... — гірко відповідає батько.

— Не хочемо царевого хліба. Нехай він своїх дітей кормить. Хібаж тобі нас не шкода.

— Не шкода?!... Еех, діти, діти!... — надорваним голосом скрикує... Тутже стоїть молода ще мати і розпучливо дивиться на дітей. На обличчі великі краплі сліз виблискуються при світлі немов дорогоцінні перли. Уста нечутно щось шепчуть — може гарячу молитву за бідних і покривджених, а може проклін цареви...

Немов у насмішку на дальших возах затягнули пісню:

Цар наш бєлий, православний—
Витязь сердцем і душой...

Всі обурилися:

— Тихо будьте, поспієте ще з піснями! Ач, як зраділи? Побачимо, як на фронті будете співати... Подуріли, чи що?... Скарай вас Матінка Божа... — з усіх сторін полетіли крики.

Пісня затихла, але звідтіля озвався ображений голос ломаною московщиною:

— А вам что мєшаєт, деревенщина нєобразованая? Нє нравітса, так нє слухайтє... Хамьйо, нікоторой тєбє колітури нє імєєт... Баб жалко оставить, чтолі?... На войнє покраще найдьом... Тьфу! — ваших мать...

— Хто це? — питалися здивовано мобілізовані.

— А хтож би? Терешко Очкурів, блатник київський. Десь вже випустили з тюрми, так у село приволікся. Та й ще з компанією, Печеного Іван та Антін Лахудра... — відповідали інші.

— А то показатиб їм київську „колітуру".

— Не варто займатися з паскудами, нехай їх лихо трапить без нас... Не знаєш міських жуликів?...

Пригноблені тяжкою сценою прощання мобілізовані закричали на передні вози вирушати. Звідтам відповіли невдоволено:

— Таж ще мабуть нема тих, що до Паволоцького пішли. Куди хапатися, горить, чи що? Поспієте на той світ...

— Ті здогонять! У старшини коні добрі... Рушай!...

Валка рушила. Відїзджаючи похапливо прощалися з ріднею, вирувалися з її обіймів і бігом здоґаняли свої вози. Оставші розпучливо задержували їх, щоб ще хоч подивитись ближче на дорогих їм людей, бігли за возами благаючи заждати ще хоч хвильку, хапали на руки плачучих дітей, заставляли і їх благати батьків вернутись... Але валка рушила чвалом. Вже за селом звільнила біг і до оставших долетіли слова сумно-тужливої пісні:

Поїхав козак у чужину далеку
На вірнім своїм коні воронім...
Рідних своїх він на віки покинув
І вже не поверне у батьківський дім.

Пісню ставало чути все тихше і тихше. Вже розвиднювалось. Жінки вийшли за село. Вглядалися у ту сторону, куди поїхали їхні сини, чоловіки і брати з несамовитою надією, що ось, станеться чудо і на обрію покажеться повертаюча валка... Склавши побожно руки, молили Божого Милосердя зглянутись над їхніми сльозами, явити чудо...

Сходило сонце, птаство купалося у свіжій височині весело витаючи погідний день, а в душах осиротілих селянок загніздився тяжкий сум і безнадійність. В сльозах розходилися по селі. А стара Кузьмиха сказала:

— Нехай наші сльози впадуть на голови тих, що дітей наших у різню посилають...

(Дальше буде).

ПОЛЯКИ ВИЇХАЛИ ДО АМЕРИКИ ПОЗИЧАТИ ГРОШЕЙ.

ЛОНДОН (ОНА). — Польські державні кола повідомляють, що міністер скарбу, Людвік Ґросфельд, находиться в дорозі до Америки позичати грошей на відбудову польського промислу. З ним також виїхали фінансові експерти польського уряду, які будуть помагати Ґросфельдови переконати американських банкірів, що найліпший інвестмент буде робити в повоєнній Польщі.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Що діється у Франції?

(ОНА). — До Лондону прибув щойно старий французький громадський діяч і посол до парляменту Л. Марін. Йому вже минуло 73 роки, але не зважаючи на старший вік, Марін брав активну участь в підземному русі й організував молодь до боротьби з наїздником. Перед війною Марін був провідником консервативних послів в парляменті і завжди остро критикував політику французьких радикалів. Марін вибрався з Франції кілька тижнів тому і перейшовши Пиринеї, дістався до Еспанії, а відти приїхав до Лондону.

Запитаний кореспондентом ОНА, як тепер виглядає Франція і що там діється, Марін сказав: Франція тепер уявляє собою одне велике поле бою. З одного боку виступає добре озброєна німецька армія, Гестапо, бюрократія і цілі зграї німецьких шпіонів і провокаторів, а з другого фізично й умово виснажений, зморений, обдертий, але впертий і певний перемоги французький нарід. Між цими двома силами йде безперестанна боротьба, про яку світ ще мало знає, а доперва будучність покаже й історія осудить, яку важну ролю відграває французький нарід в змаганні за демократичні основи політичного ладу на світі.

Розуміється, що в Франції є і зрадники, лавалівці, але їх так мало, що про них і згадувати шкода. Вони співділають з наїздником і помагають йому нищити французький край і нарід, але як Обєднані Держави остаточно відважуться отворити другий фронт, якого можна сподіватися кожної хвилі, то французький нарід сам з ними справиться. В Франції мало зрадників найшлося і лавалівці держаться при владі при допомозі німецьких штиків.

Чи люди, які ставлять окупантам опір, годяться з собою? — спитав я старого біженця.

На всі сто відсотків. В Франції було велике число політичних партій перед війною, сказав Марін, які завжди сварилися і доказували одні другим неправильність політичної програми, але як німці окупували край і почали систематично нищити нарід, то поневолені французи забули за свої політичні різниці і сьогодні стали проти ворога одною лавою.

В рядах французьких підземних організацій тепер находяться не тільки ліві елементи, але й праві — просто всі шануючі свою людську гідність французи, чоловіки і жінки. Ці люди вже так багато натерпілися від націстів, що вони вже нічого не бояться. Ніяка кара ні погроза не здержує їх від участи в підземному русі. Вони творять окремі боєздатні гуртки, порозуміваються з сусідніми тайними організаціями і спільними силами нападають на ворожі позиції та висаджують у повітря німецькі склади амуніції, вбивають начальство, переслідують лавалівців, вигублюють німецьких поліцаїв і гальмують перевіз воєнного маетріялу. У Франції тепер виходить велика кількість нелегальних газет, брошур, летючок і закликів до бойкоту окупаційної влади. Я дуже жалую, що закордоном мало про це знають, але це факт. Французький нарід тільки фізично переможений, але духово — ні. Це саме можна сказати й про інші підбиті націстами народи. Повернувши з Німеччини французькі робітники, які стрічалися там з робітниками польськими, сербськими, чеськими, українськими, норвезькими — оповідають, що Гітлер всюди має клопіт; ще ні один підбитий ним нарід не опустив рук в бою з наїздником.

Яке число французів могли німці вивезти до примусової праці?

Сотні тисяч вивезли. Коли я ішов з Парижа в сторону Піринеїв, то не стрічав одної родини з якої не було когось на примусовій праці в Німеччині. Націсти забирали з Франції всіх працездатних робітників і робітниць. Як хто працював коли у фабриці і був кваліфікованим індустріяльним робітником, то німці відразу його хапали і везли додому. Багатьом робітникам вдалося втечи з нацистівських кузні і вони сьогодні є в рядах підземного активу, але сотні тисяч французького народу далі находяться в Німеччині на праці.

Чи французький нарід читає видавану німцями і лавалівцями пресу?

Загально можна сказати, що ні, але є такі, що читають. Розуміється, що французи є надто інтелігентні, щоби вірили в те, що німці для них пишуть. Нарід читає підземну пресу, яка розходиться не в десятках, а в сотках тисяч примірників, не тільки у великих містах, але на провінції, по селах і місточках. Люди залюбки читають нелегальні газети і довідуються з них про всі світові події. До того нарід ще слухає закордонного радія і є добре поінформований про ситуацію на боєвих фронтах і про міжнародну політику.

Чи генерал Де Голь є популярний серед французького народу?

Генерал Де Голь є не тільки популярний, але є героєм кожного свободолюбного француза. А це тому, що коли Франція була переможена й інші генерали опустили руки, то генерал Де Голь перший сказав, що він не піддається і буде далі провадити боротьбу. Його за те сьогодні шанують всі французькі патріоти, увесь нарід.

Чи націсти ведуть у Франції пропаганду проти Обєднаних Держав?

Ведуть. Ведуть її вперто, систематично і послідовно, але французький нарід німцям не вірить. Контрольоване німцями радіо і преса постійно товчуть народови в голову, що Обєднані Держави Францію зрадили; що нібито вони мають замір розібрати французькі кольонії, та що Алянти плянують диктувати французькому народови по війні, що і як він має робити. Але все те не робить на французів ніякого враження. Французький нарід вірить Обєднаним Державам і має надію, що як прийде інвазія, то, вигнавши ворога, вони дадуть французам вільну руку правити собою так, як нарід хоче. Німецька пропаганда і лайка, яку вони розсівають по Франції проти демократичних держав, переходить з одного уха в друге і не лишає по собі ніякого сліду.

Хто, на вашу думку винен за нинішнє кровопролиття, Гітлер, чи німецький нарід, що толерував його?

І Гітлер і німецький нарід, а в першу чергу німецькі індустріялісти, політики, письменники, інтелігенція — одним словом всі ті люди, які активно чи пасивно підпирали Гітлера і його політику. Прошу зрозуміти, що він вже двадцять літ тому написав свою заборчу програму і німці повинні були знати, якого лідера вибирають, і яку політику він буде провадити. Це дивно виглядає, що німецький нарід, так би мовити, дав себе взяти і звести на фальшивий шлях, але треба рахуватись з тим, що коли ми будем винувати тільки Гітлера, а його однодумців, обожателів і фінансистів, які дали йому спромогу запалити світ, і пустити з вогнем увесь дорібок людської цивілізації — ні, то ми можемо мати ще одну війну. Я розумію, що нормальній людині тяжко збагнути, як німецький нарід міг поперти таку ідіотську політичну програму, яку йому представив Гітлер і його поплечники, але рахуймось з тим, що сьогодні майже цілий світ через те находиться в огні, і всі, менші і більші виновники, повинні бути остро покарані. Так нині думає кожний французький громадянин.

поміж чотирма великими державами. Але чи так буде?

Чи буде кращий світ?

З тих недокладних ще заяв про новий повоєнний порядок — а це треба зазначити — годі собі виробити справдішний образ, як він буде виглядати в практиці. Зі сказаного досі виходилоб, що новий лад буде опиратися тільки на силі, бо поминено, наприклад, давні вилсонівські моральні основи міжнародного порядку, як самовизначення народів, правна охорона національних меншин і т. п. А як так, то чи той новий лад буде кращим? Нема теж запоруки, що мир буде утривалений цею новою Лігою Націй. По всьому світі, а зокрема в Европі, по нових завойованнях Росії назбирається тільки запального елементу, що один із великої чвірки, невдоволений політикою інших, є всилі стати лідером переслідуваних, голодних, завойованих рабів і при їх помочі викликати новий світовий пожар. Над тим усім треба тепер думати, поки ще пора.

(Кінець).

Куток мови

Половина населення Америки, а безперечно девять десятих частин українців в Америці, вживають убрання, яке покищо не має українськоі назви. Кожен знає, що це таке "OVER-ALLS". У Галичині називали це з німецька „обергози", але це слово не віддавало точно значіння „оверолзів". Само слово "ALLS" не існує в англійсько-американській мові, зате є слово "ALL" — „усе" — або „цілість". Отже слово „оверолз" значить „убрання поверх усього".

Пробуймо в українській мові розібрати значіння слова „оверолз". Його вбирається поверх штанів, чи там ногавиць, або шароварів, але воно йде ще вище, бо аж на сорочку. Отже оверолз це убрання, що вбирається наверх, поверх або зверха іншого вбрання. В наших гуцулів є слово „поверхниця", котре означає зверхню унучку, якою обкручують гуцули кінець своїх „гачів". У теперішному часі гуцульський спосіб ноші занікає, а лишається слово „поверхниця". Коли взяти під увагу, що слово „ногавиці" вживається звичайно в числі двійнім, тоді можнаб приноровити відповідно слово „поверхниця" і зробити з нього **„поверхниці"** на означення слова „оверолз". Це буде чисте українське слово, яке на рідній землі дістало легко права громадянства.

Тут можемо пробувати ввести ще інше, далеко лекше слово, а це комбінацію прийменника „над" і іменника „ногавиці" і створити **„надногавиці"**, на означення слова „оверолз". В одній і другім випадку буде це українське слово, яке має своє обгрунтування.

Коли хто з читачів мав би якесь інше відповідне українське слово на означення „оверолз" хай подасть до прилюдного відома.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПРЕЗИДІЯЛЬНІ КАНДИДАТИ РЕПУБЛИКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ

Краєва конвенція Републиканської Партії в Шікаго йменувала Томаса Е. Дюї, губернатора Ню Йорку, кандидатом на уряд президента Злучених Держав, а огайського губернатора Джана Вилйема Брикера кандидатом на уряд віцепреаидента.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Платон Стасюк, Ню Йорк, Н. Й. — Ми одержали Ваше письмо з 22. червня б. р., в якому подаєте, що в „Свободі" з 22. червня 1944, в новинці п. н. „Зорганізовано Українсько-Американський Допомоговий Комітет", подано Ваше імя між радними цього Комітету, а Ви, як отсе пишете, не входите в його склад.

У відповідь на те подаємо, що це зістало справлене вже тим, що зараз у найближчому числі „Юкрейнієн Віклі" не поміщено Вашого імени, а тепер появився ще й офіційний Комунікат Українсько-Американського Допомогового Комітету, що видрукуваний в „Свободі" з 28. червня б. р., де, як бачите, Вашого імени також нема.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету прислали: Іван Шафран з Кліфтон, Н. Дж., $10; член відділу 130 У. Н. Союзу з Ню Йорку, Н. Й., $5; члени від. 221 У. Н. Союзу з Шікаго, Ілл., $9, а саме: Д. Гой $5, а по $2: О. Любас і Т. Шпікула; Василь Лис з Гемтремк,Міш., $10 на повоєнну поміч українським людям.

НІМЦІ ВИГУБИЛИ ПЯТЬ МІЛІОНІВ ПОЛЯКІВ.

(ОНА). — Премієр польського уряду на вигнанні, Станіслав Міколайчик, перебуваючи у Вашинґтоні, заявив представникам американської преси, що німці вже вигубили 5,000,000 поляків, з того біля 2,500,000 польських громадян жидівського походження. Він сказав, що відколи націсти напали на Польщу і почали систематично винищувати польський нарід, польські громадяни різних рас і віри зцілилися до тої міри, що зникли всякі непорозуміння, і премір є тої думки, що як скінчиться війна і польська держава відбудується в повній своїй силі, то в ній взагалі не буде расових непорозумінь й антисемітизму. Польща, сказав Міколайчик, буде правдивою демократичною державою в якій кожний громадянин, кожна релігія і кожний нарід матиме право на істнування.

Запитаний кореспондентом, як саме ставиться тепер польський нарід до жидів, премієр заявив, що поляки співчувають жидам і помагають їм скільки можуть. В Польщі тепер ховається від 800,000 до 900,000 жидівського населення, яке живе в лісах, під землею та в недоступних посторонній людині місцях, до яких поляки доносять жидам поживу й убрання. Бували випадки, говорив премієр, що поляки жертвували своїм життям помагаючи жидам, а польські католицькі священики були розстріляні за те, що видавали жидам метрики або вратувати їм життя.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Виступ п-ні Андрусевич з Симфонічною Орхестрою Форда.

Читаючи статті чи дописі в „Свободі" радіємо кождісеньким хоч й маленьким рухом громадського життя, в якійби то не було українській громаді. Як знаємо, наш щоденчик „Свобода" завжди розсилав ці життеві відгуки та розголошував про все, що й як в тій або іншій громаді робилося та робиться. А всяка праця, якаби то не була — велика чи мала — як тільки приносить або в будуччині може принести нам моральну помоч, має для нас велике значіння.

Таких відгуків на поди громадського життя нам треба; ми такими раділи та й будемо раділи. А добре поставлену та виясвену справу, прочитану в „Свободі", з якоі би то не було української громади, будемо брати за взірець для себе — гідний наслідування.

Булоби добре й надалі згадувати щораз більше про нашу молодь, про її висліди в школах та про нові професійні сили, що покінчили університетські студії. Добре про них згадувати та склонювати іх до хочби й маленьких та коротких якихнебудь мистецьких виступів чи іншої праці для загального добра.

У нас в Дітройті українці не сплять. Гуртки роблять свою роботу по свойому вмінню, своїй силі та вимогам часу. Працювали та працюють, а вигляд іхньої праці, як мені доносять, буде такий, що з приходом осени та зими, кождісеньку суботу та неділю використають для більшого взаімного скріплення, підбадьорення себе в користь української справи. Про це вже подбає наш провід злучених гуртків під назвою „Українська Федерація в Мішіґен".

Наша молодь теж не спить. Берім от хоч дівочий хор, якого диріґенткою є молода українка, панна Стефанія Андрусевич, котра минулого року покінчила музичні студії в „Меріґров Каледж" — з відзначенням. Зорґанізований нею дівочий хор „А капеля" мав уже кілька виступів в Дітройті, в Виндзор та Торонто, Канада. Наші дівчата - хористки так полюбили свою пісню-спів, та поїздку, що ще й до Ню Йорку загостять.

А слухачі, любителі співу-музики, старша ґенерація, а й молодіж сама, так любуються тим хором, що ніколи такого милого, любого та повного чару підприємства не пропускають.

Наша молода диріґентка працює в адміністраційнім відділі в „Форд Мотор Ко.". Теж і там починає орґанізувати зразу дівочий, а опісля мужеський хор.

Про ці два хори п. н. „Форд Хорузес", під управою панни Стефанії Андрусевич, — та про „Форд Симфоні Орхестра", під управою п. Луї Ф. Блосом, саме й хочу згадати. В пятницю 2. червня ц. р. відбувся в Дітройті концерт в Мекензі Гай Скул Авдіторіюм. — Виступів із піснею було багато. Програма багата та й здається трудна до виконання, коли взяти під розвагу, що хори недавно зорґанізовані. Надмірна праця та техніка вмілої, талановитої, енерґічної та сміливої нашої українки поконує трудноші, бо концертові точки, одні за одними своєю гармонією та милозвучністю чарували кількатисячну добірну публику так, що оплескам не було кінця. — Остання точка концерту, уривок з Тангайзера Ваґнера — нам українцям найбільше подобався уже тому, що диріґент „Форд Симфоні Орхестра", п. Луіс Ф. Блосом, передав свою батуту панні Стефанії Андрусевич, котра кінцеву точку програми не тільки дириґувала своїм чудово зорґанізованим хором — але теж дириґувала заразом і симфонічною орхестрою „Форд Симфоні Орхестра".

Кость Степко.

Дня 28. червня 1944 р. помер у 32. році життя
СТЕПАН РУРНИЙ,
син Григорія і Катерини Рурних, родом з міста Перемишляни. Зах. Україна.

Похорон відбудеться в суботу, 1. липня 1944 р., в 9. год. рано з похоронного заведення Петра Яреми, 129 Іст 7-ма вул., Н. Й., до Української Православної Церкви Св. Володимира, 334 Іст 14-та вул., де відправиться поминальне Богослуження.

Покійний оставив у прибитім горю дружину Марію і дволітнього сина Степанка мол., брата Володимира, котрий служить при Американській Армії, та сестру замужну Стелу Кірик.

Родина просить всіх приятелів і знайомих покійного взяти участь у похороні, та віддати тлінним останкам Степана останну прислугу. (оп.)

Жена Марія з сином Степаном та мати Анна Поляпінк
Шваґри: Павло Керик з женою Петро Поляпінк з женою.

МІКОЛАЙЧИК ГОВОРИВ З ЧОРЧИЛОМ.

ЛОНДОН, (ОНА). — Повернувший з Америки польський премієр Міколайчик мав годинну розмову з Чорчилом. В часі нарад були присутні англійські експерти справ Східної Европи і міністер закордонних справ Ентоні Іден. Політичні обсерватори з того вносять, що Міколайчик мав привезти з Америки нові пляни замирення Польщі з Советами. Президент Рузвелт, з яким Міколайчик відбув кілька конференцій, мав напирати на поляків, щоб старалися за всяку ціну прийти до порозуміння з Советами і Міколайчик тепер нараджується з англійцями, що саме польський уряд мав би робити.

МАРШАЛ СМУТС ЗАПОВІДАЄ СКОРУ ПЕРЕМОГУ В ІТАЛІЇ.

РИМ. — По коротких відвідинах італійського фронту заявив південно-африканський премієр, маршал Ян Христіян Смутс, що Аліянти можуть сподіватися перемоги в Італії в найближчім часі. Він підчеркував трудноші італійської кампанії та заявив, що вона перейде до історії як одна з найбільших кампаній.

ТРАНСЙОРДАНІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ.

КАЇРО, Єгипет, (ОНА). — Емір Абдулаг поставив англійському урядови умови, щоби він зрікся мандату над Йорданією, бо вона хоче стати незалежною державою. Він є тої думки, що коли демократичні держави бються за те, щоб кожний нарід мав свою державу, то і Трансйорданія такої хоче. Цим Емір Абдулаг поставив англійське правительство в дуже погане положення, бо коли минулого року лібонці домагалися незалежности від Франції, то англійський уряд казав, що дійсно Лібанон має право домагатися самостійности. Кожний народ має таке право.

Анґлійці ще не дали Трансйорданії відповіди, чи годяться на те, щоб вона стала самостійною державою, але французькі політики висловили думку, що анґлійський уряд не згодиться на те. Не згодиться тому, що в Трансйорданії є всього 300,000 населення, з котрого дві третих ще живе кочуючим життям. Ці люди не платять податку і англійський уряд дає Еміру Абдулагу субсидії на вдержання правительства. Колиб англійці погодилися зробити Трансйорданію незалежною державою, то вона скоро завалиласяб.

Багатий жених не старіється.

Перша старша дівчина: „Я знаю, що він багатий, але чи він не застарий, до женячки?"

Друга старша дівчина: „Алеж, моя приятелько, він аж занадто відповідний, щоб можна зважати на його старість!"

ТАРЗАН, ч. 997. Зіґнорована небезпека.

Борючися з Тайґом, великаном-горилем, бистроокий Тарзан зочив мисливців.

Він усе підозрівав чужинців, а тепер шепнув своєму противникови: „Вороги — мусимо втікати!"

Але Тайґо не бачив нічого й не журився небезпекою, якої не міг бачити.

Він ще сильніше зчепився з Тарзаном.